

Til Socialudvalget

16-07-2008

Bilag 1: Notat vedrørende krav om psykologundersøgelse af unge, som begår alvorlig eller gentagen kriminalitet

Sagsnr.
2008-87360

Dokumentnr.
2008-382800

Socialudvalget tiltrådte d. 28. maj 2008 Socialforvaltningens implementeringsplan for systematisk opfølgning på henvendelser vedrørende unge, der begår alvorlig eller gentagen kriminalitet, med en bemærkning om, at forvaltningen skal forelægge Socialudvalget en beskrivelse af mulighederne for krav om psykologundersøgelse (SUD 247/2008).

Sagsbehandler
Mie Rohde Laursen

Dette notat redegør for mulighederne for krav om psykologundersøgelse af unge, som begår alvorlig eller gentagen kriminalitet.

Unge der begår alvorlig eller gentagen kriminalitet

Partnerne i Dommervagtsprojektet¹ vurderer, at der på årsbasis er ca.

¹ Dommervagtsprojektet har til formål at kvalificere det sociale arbejde med unge der begår kriminalitet med henblik på at modvirke ny kriminalitet. Under Dommervagtsprojektet er de unges vilkår blevet undersøgt. Mange af de unge, der varetægtsfængsles, har haft en opvækst præget af brud, og de fleste har et meget problematisk forhold til deres familie. De unge har et spinkelt voksennetværk, og

Mål- og rammekontor for børnefamilier

Bernstorffsgade 17
1592 København V

Telefon
3317 3448

Telefax
3317 3236

E-mail
LZ87@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009682758

www.kk.dk

250-300 sager med unge, som begår alvorlig eller gentagen kriminalitet. Disse sager vil skønmæssigt dække over ca. 200 unge.

For en række af disse unges vedkommende resulterer kriminaliteten i en fremstilling i Dommervagten og efterfølgende varetægtsfængsling. I 2007 blev 87 unge københavnere under 18 år fremstillet i Dommervagten i alt 94 gange med efterfølgende varetægtsfængsling.

Psykologiske undersøgelser

Psykologundersøgelser kan tjene flere formål. Dels kan undersøgelserne bidrage til at forklare en given adfærd hos barnet eller den unge. Dels kan undersøgelserne pege på handlemuligheder i forhold til håndtering af barnets eller den unges vanskeligheder, fx psykologisk behandling, iværksættelse af særlige undervisningstilbud eller henvisning til børne- og ungdomspsykiatrisk vurdering. En psykologundersøgelse af et barn eller en ung vil typisk involvere én eller flere psykologiske tests. Psykologen udvælger de relevante tests ud fra en konkret og individuel vurdering.

En psykologisk undersøgelse er ikke det samme som en diagnosticering af barnet eller den unge. Diagnosticering foretages af en psykiater, og forudsætter i øvrigt at barnet/den unge lider af en egentlig psykisk sygdom, ligesom eventuel medicinering varetages af psykiateren eller anden læge.

Blandt de unge, der i 2007 blev fremstillet i Dommervagten har knap halvdelen gennemgået en psykologisk undersøgelse. De fleste af disse psykologiske undersøgelser er foretaget forud for den unges fremstilling i Dommervagten i forbindelse med udredninger i andre sammenhænge. De psykologiske undersøgelser, der er gennemført på baggrund af den unges aktuelle kriminelle adfærd, er foretaget fordi det er vurderet, at der er behov for yderligere oplysninger og udredninger omkring den unges psykiske tilstand og/eller adfærdsmønstre.

Det juridiske grundlag for at stille krav om psykologundersøgelse

På voksenområdet giver lovgivningen mulighed for at stille krav om psykiatrisk mentalobservation af sigtede i kriminalsager, når det er af betydning for sagens afgørelse, jf. retsplejeloven § 809. Hvis den sigtede ikke samtykker, kræves en retskendelse, førend mentalobservationen kan iværksættes.

På børneområdet findes ikke samme mulighed. Grundlaget for at iværksætte undersøgelser af børn og unges forhold under 18 år findes

en stor del kæmper med følelser af svigt og vrede. Mange har haft flere skoleskift og længere perioder uden skoletilbud. En betydelig gruppe har et hashmisbrug. Partnerne i Dommervagtsprojektet udgøres af Spydspidsen, Københavnerteamet, U-Turn, Sønderbro og Ungdommens Uddannelsesvejledning (BUF).

her i servicelovens §§ 50 og 51, hvorefter kommunen med eller uden samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge over 15 år kan foretage en undersøgelse af barnet eller den unges forhold. § 50 bruges, hvor der foreligger samtykke, og hvor det må antages, at et barn eller ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. § 51 anvendes, hvor det ikke er muligt at opnå et samtykke til en § 50-undersøgelse, og hvor det må antages for nødvendigt for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling. Afgørelse træffes da af kommunens børn og unge-udvalg.

Der er i begge tilfælde tale om skønsmæssige bestemmelser. Det vil sige, at kommunen i de enkelte tilfælde skal foretage en konkret og individuel vurdering af barnets eller den unges forhold og risikoen for, hvilken skade barnet eller den unge vil få på sin sundhed og udvikling, hvis der ikke foretages en undersøgelse. Der bør i den forbindelse også foretages en vurdering af, hvad undersøgelsen konkret skal omfatte, idet undersøgelsen ikke må være mere omfattende, end formålet tilsiger, og i øvrigt skal gennemføres så skånsomt som muligt, jf. § 50, stk. 5. Dette følger af proportionalitetsprincippet, men er også skrevet særskilt ind i bestemmelsen.

Idet der er tale om skønsmæssige bestemmelser, er det ikke tilladt for myndigheden at opstille faste regler for, hvordan skønnet skal udøves; der er forbud imod at ”sætte skøn under regel” i henhold til forvaltningsretten. Myndigheden er forpligtet til i hver enkelt sag at forholde sig til den konkrete problemstilling samt barnets eller den unges individuelle behov, og på dette grundlag foretage en vurdering af, hvorvidt betingelserne § 50 eller § 51 er opfyldt, ligesom det også er en konkret og individuel vurdering, hvor omfattende undersøgelsen eventuelt skal være.

Socialforvaltningens vurdering og anbefaling

Socialforvaltningen vurderer, at et krav om psykologundersøgelse af alle børn og unge, der begår alvorlig eller gentagen kriminalitet, ikke er lovligt. Det skal altid bero på en konkret og individuel vurdering, om en undersøgelse af et kriminelt eller kriminalitetstruet barn eller ungs forhold skal omfatte en psykologundersøgelse.

Socialforvaltningen finder det imidlertid relevant at sætte fokus på kriminelle og kriminalitetstruede børn og unges psykiske tilstand. Danske såvel som internationale undersøgelser har nemlig vist, at kriminelle børn og unge langt oftere lider af psykiske eller psykiatriske forstyrrelser end deres jævnaldrende.² Når et barn eller en ung udviser

² Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2006). Psykisk sygdom og kriminalitet. København: Indenrigs- og Sundhedsministeriet. s. 86. Kan downloades på: http://www.sum.dk/publikationer/psykisk_syge_krim/html/hele.pdf

kriminell adfærd, kan der derfor være grund til at være ekstra opmærksom på, om barnet/den unge bør undersøges af en psykolog med henblik på efterfølgende evt. at iværksætte den mest hensigtsmæssige foranstaltning, fx visitation af barnet/den unge til psykologisk eller psykiatrisk behandling og evt. medicinering.

Socialforvaltningen vurderer, at der med fordel kunne skabes bedre rammer og forudsætninger for at benytte psykologiske undersøgelser i udredningsarbejdet af kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge, i de tilfælde, hvor det vurderes relevant.

Socialforvaltningen foreslår derfor at undersøge muligheden for at oprette en central psykologisk enhed målrettet kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge i det kommende Center for familiebehandling og psykologisk behandling i det nye centerlandskab på Socialforvaltningens børneområde. Formålet med en sådan enhed er at opkvalificere det psykologiske udredningsarbejde i forhold til kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge og skabe rammerne for, at psykologiske undersøgelser spiller en mere central rolle i udrednings- og behandlingsarbejdet med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge.